

Tihi protest: psihološki štrajk u školama

Tihi protest nastavnika: psihološki štrajk u školama pokazuje kako stres vodi do ograničenog angažmana dok nastavnici čuvaju profesionalno dostojanstvo.

U posljednjih nekoliko godina, u školama se sve češće javlja fenomen poznat kao psihološki štrajk ili tihi protest. Nastavnici formalno obavljaju svoje obaveze - drže nastavu i prate planirane aktivnosti, ali emocionalno se povlače. Izbjegavaju dodatni angažman, vannastavne aktivnosti i neformalno mentorstvo učenika. Ovaj fenomen nije lijenost niti neprofesionalnost, već suptilan mehanizam samoodbrane u sistemu koji često ne prepoznaje trud i profesionalno dostojanstvo svojih radnika.

Psihološki štrajk nastaje kada nastavnici osjećaju pritisak da stalno pokazuju motivaciju i strpljenje koje u stvarnosti ne osjećaju. Ova emocionalna disonanca dugoročno vodi do moralne iscrpljenosti, osjećaja da se trud ulaže u sistem koji ga ne cijeni, što može dovesti do profesionalne rezignacije - fokusiranja isključivo na osnovne zadatke i izbjegavanja dodatnog angažmana.

Primjeri iz prakse dobro ilustriraju ovaj fenomen. Nastavnici često odlučuju ne držati dopunske časove ili produžene konsultacije, izbjegavati organizaciju projekata, takmičenja i ekskurzija, kao i dodatni administrativni rad kako bi sačuvali energiju i spriječili sagorijevanje. Evidentiranje ocjena i priprema učenika za testove svedeni su na minimum potreban za formalnu obavezu dok se dodatni angažman koji povećava emocionalni teret izbjegava.

Poseban izvor stresa su pritisci roditelja. Roditelji često imaju nerealna očekivanja, traže odlične ocjene bez obzira na stvarni učenički učinak i dovode u pitanje profesionalne sposobnosti nastavnika. Neki nastupaju sa omalovažavajućim stavom, kritikuju metode podučavanja, a ponekad prijete verbalno ili implicitno. Ovakvo ponašanje stvara osjećaj stalnog nadzora i neprepoznatog truda što direktno doprinosi psihološkom štrajku kao načinu očuvanja profesionalnog i emocionalnog integriteta.

Posljedice psihološkog štrajka osjete se na više razina: smanjuje se motivacija nastavnika, javlja se osjećaj izolovanosti i gubitak profesionalnog identiteta. Učenici nesvjesno usvajaju obrazac minimalnog angažmana dok školski kolektiv postaje mehanički, inicijativa i kreativnost opadaju, a škola gubi vitalnost i smisao. Emocionalna disonanca, moralna iscrpljenost i profesionalna rezignacija nisu samo „sitnice“ koje nastavnici izmišljaju - to su, naravno, samo elegantni načini da obrazovni sistem pokaže koliko besprijeckorno funkcioniše. Pardon my cynicism.

Reakcija na ovaj fenomen zahtijeva sveobuhvatan pristup koji uključuje podršku, profesionalni razvoj i očuvanje emocionalnog zdravlja. Nastavnici trebaju imati priliku za superviziju i psihološku podršku, otvorenu i podržavajuću školsku kulturu, strukturirane pauze, refleksivne radionice i timske sastanke. Jasne granice odgovornosti i dijalog s roditeljima vraćaju autoritet nastavnika dok programi emocionalne pismenosti i mindfulnessa pomažu očuvanju emocionalnog balansa.

Za poboljšanje rada nastavnika ključno je i organiziranje radnog opterećenja, gdje se jasno definiraju obaveze i delegiraju administrativni zadaci. Profesionalni razvoj kroz radionice, peer learning i obuke omogućava nastavnicima da unaprijede vještine, razmijene iskustva i primijene inovativne metode podučavanja. Nagrađivanje inicijative i doprinosa kolektivu dodatno motivira i potvrđuje vrijednost njihovog rada. Posebna pažnja treba biti posvećena odnosima s roditeljima - jasna pravila komunikacije, redovni informativni sastanci i osposobljavanje za rješavanje konflikata smanjuju pritisak i čuvaju profesionalni autoritet.

Poboljšanje rada nastavnika nije samo pitanje akademskih rezultata - to je pitanje balansa između profesionalnog uspjeha i emocionalnog zdravlja. Podrška, strukturiran rad, profesionalni razvoj i kultura poštovanja ključni su za stvaranje škole koja njeguje i uči, a istovremeno čuva dostojanstvo i motivaciju svojih nastavnika.

Ako se nastavnik povlači i ćuti, a društvo ne sluša, škole postaju strojevi bez duše. Vrijeme je da sistem konačno prepozna da emocionalno i profesionalno zdravlje nastavnika nije luksuz već preduslov za budućnost djece.

E. C.

Izvori:

Friedman, I. A. (2000). Burnout in Teachers: Shattered Dreams of Perfect Work. *Journal of Clinical Psychology*.

Hargreaves, A. (2000). Mixed Emotions: Teachers' Perceptions of Their Interactions with Students. *Teaching and Teacher Education*.

Zapf, D., Seifert, C., Schmutte, B., Mertini, H., & Holz, M. (2001). Emotion Work and Job Stressors and Their Effects on Burnout. *Psychology & Health*.

Tags

Aktivnosti u zajednici

Socio-emocionalni razvoj i razvoj ličnosti

Društveno-humanističko područje

Collections

Autorski tekstovi

Objava